

Завідувач кафедри політичних наук і права  
/Перегуда Є.В./

«21» червня 2022 р.

Розробник силябусу  
/Гербут Н.А./



## СИЛАБУС

### Вступ до спеціальності

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ОКФ1
2) Навчальний рік: 2022/2023
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 «Політологія», ОПП «Політичний менеджмент»
7) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
8) Семестр: I
9) Контактні дані викладача: доц., к.п.н. Гербут Надія Анатоліївна. Головний корпус КНУБА, кім. 431. Профіль викладача <a href="http://surl.li/fkked">http://surl.li/fkked</a> E-mail: <a href="mailto:gerbut.na@knuba.edu.ua">gerbut.na@knuba.edu.ua</a> ; тел.: 0442415566.
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити на основі загальної середньої освіти
12) Мета курсу: ознайомити студентів з особливостями професії «політолог» та спеціалізації «Політичний менеджмент», засадами політичної науки, дати систематизовані знання про методологію, понятійно-категоріальний апарат та основні функції політології, визначити суть політичного життя, сформувані основу професійних знань про політичні інститути, політичні відносини та процеси.

### 13) Результати навчання:

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на компетентності
1.	ПРН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	Обговорення під час занять, тести, есе, контрольні роботи.	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК05
2.	ПРН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.	Обговорення під час занять, тести, есе, контрольні роботи.	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК06 СК01 СК03
3.	ПРН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	Обговорення під час занять, тести, есе, контрольні роботи.	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03

4.	ПРН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.	Обговорення під час занять, тести, есе, контрольні роботи.	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК03 СК03 СК05
----	---	--	---------------------------	----------------------------

**14) Структура курсу:**

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
Денна 46	46		Контрольна робота	73	залік
Заочна 8	18		Контрольна робота	139	Залік
<b>Сума годин:</b>				165	
<b>Загальна кількість кредитів ECTS</b>				5,5	
<b>Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:</b>				Денна 92 (3,07) Заочна 26 (0,87)	

**17) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)**

**Лекції:**

**Змістовий модуль 1. Політологія, політика та професійна діяльність.**

Тема 1. Політологія як система знань про політику (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 2. Політична діяльність і влада (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 3. Політичні еліти та політичне лідерство (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 4. Професія «політолог»: сфери діяльності (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

**Змістовий модуль 2. Політичні системи та режими. Держава.**

Тема 5. Політична система суспільства (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 6. Політична система України (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 7. Держава як базовий політичний інститут (лекція - 4 год., пр. заняття - 4 год.).

Тема 8. Політичні режими та їх характеристики (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

**Змістовий модуль 3. Політичні проблеми демократії і громадянського суспільства**

Тема 9. Демократія як спосіб організації суспільно-політичного життя (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 10. Громадянське суспільство та громадсько-політичні об'єднання (лекція - 4 год., пр. заняття - 4 год.).

Тема 11. Регіональна політика та місцеве самоврядування. Політична урбаністика (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 12. Гендерна політика (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

**Змістовий модуль 4. Політичні відносини та процеси.**

Тема 13. Політика та етнонаціональні відносини (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 14. Політична культура та політична свідомість (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 15. Політичні ідеології (лекція - 4 год., пр. заняття - 4 год.).

Тема 16. Політичні комунікації (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 17. Політичний процес. Політичні конфлікти (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 18. Вибірчий процес та виборчі системи (лекція - 2 год., пр. заняття - 2 год.).

Тема 19. Світові політичні процеси (лекція - 4 год., пр. заняття - 4 год.).

**Контрольна робота (теми на вибір студентів)**

1. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства.
2. Глобалізаційні процеси в сучасному світі.
3. Громадські об'єднання в Україні.
4. Двопартійні та багатопартійні системи: недоліки та переваги.
5. Децентралізація в Україні: ризики та вигоди.
6. Джерела легітимації влади в демократичних та авторитарних державах.
7. Засоби маніпулятивного впливу на електорат.
8. Значення політичної діяльності в суспільстві.
9. Ідеологічний спектр політичних партій в сучасній Україні.
10. Інститут президентства в сучасній Україні.
11. Міжетнічний конфлікт як форма політичного конфлікту.
12. Націоналізм як ідеологія і політичний рух.

13. Основні моделі політичної системи.
14. Особливості електоральної поведінки українців.
15. Особливості форми державного правління і державного устрою.
16. Партиїні системи України та Німеччини: порівняльний аналіз.
17. Партиїні системи України та США: порівняльний аналіз.
18. Поділ політичної влади в сучасній Україні: проблеми та перспективи.
19. Політична еліта сучасної України в суспільній свідомості.
20. Політична партія сучасної України (на вибір): аналіз програми та діяльність.
21. Політичні портрети сучасних політичних лідерів та їх групи підтримки.
22. Права різних соціальних груп на місто: політичний аспект.
23. Проблеми становлення громадянського суспільства в Україні.
24. Професійна діяльність політолога та політика: суть професійного розподілу.
25. Регіональні особливості політичної культури в Україні.
26. Різновиди авторитарних режимів.
27. Роль еліти у вирішенні сучасних проблем українського суспільства.
28. Роль ЗМІ у виборчому процесі.
29. Соціально-політичні передумови виникнення тоталітаризму.
30. Співвідношення легітимності та легальності політичної влади в сучасній Україні.
31. Сучасні теоретичні концепції демократії.
32. Україна в новому геополітичному просторі.
33. Форми рекрутування політичних еліт в сучасній Україні.
34. Харизматичні лідери: приклади з історії та сучасності.
35. Історія розвитку жіночого виборчого права у світі та Україні.
36. Гендерне представництво у Верховній Раді України.
37. Гендерні квоти у виборчій системі України.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 10 до 15 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

#### **18) Основна література:**

Вступ до публічної політики : навч. посіб. / П. Г. Радько, С. М. Приходько, Т. А. Непокупна та ін. ; Полтава : ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2022. 188 с.

Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Астролябія, 2007. 360 с.

Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія : підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

**19) Додаткові джерела:**

- Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
- Вдовичин І.Я., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. та ін. Сучасна політична лексика: навч. енциклопед. словник-довідник. За наук. ред. Хоми Н.М. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 394 с.
- Гербут Н. Вплив виборчих систем на гендерне представництво у Верховній Раді України. *Наукові записки ІПіЕНД*. 2015. №2(76). С. 266-280.
- Гербут Н. Залежність статусу жінок в суспільстві від символічної репрезентації їх у міському соціальному просторі. *Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади*. Зб. наук. пр. Вип. І. В 2-х ч. (ч.1). Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2020. С. 198 - 201.
- Гербут Н. Представництво жінок в обласних та районних радах. *Регіональна політика: політико-правові засади, урбаністика, просторове планування, архітектура* [зб. наук. пр.]. Вип. V. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 22 листопада 2019 р.). Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2019. В 2-х ч. Ч. 1. С. 125-130.
- Гербут Н.А., Семко В.Л. Роль політичних партій у процесах децентралізації в Україні. *Держава і право. Серія Політичні науки*. 2017. Вип. 77. С. 55-66.
- Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. / [Яблонський В. М., Бекешкіна І. Е., Гелетій М. М. та ін.]; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. К. : НІСД, 2019. 112 с. Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod\\_resource/content/1/Громадянське суспільство в Україні Аналітична доповідь 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod_resource/content/1/Громадянське суспільство в Україні Аналітична доповідь 2019.pdf)
- Дарон А., Робінсон Дж. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства і бідності. К. : Наш Формат, 2016. 472 с.
- Дюверже М. Политические партии. М.: Академический проект, 2002. 558 с.
- Кармазіна М. Політичні партії в Україні. 2014-2017 рр. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018. 168 с.
- Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характери націй в історичному контексті. К.: Наш Формат, 2017. 320 с.
- Козьма В.В. Природа та механізми включення особистості в політику: політологічний аналіз. Вісник Донецького національного університету. Сер.: Політичні науки. 2016 С. 13-16.  
[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71710/mod\\_resource/content/1/Механізми включення особистості в політику Козьма стаття 2016.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71710/mod_resource/content/1/Механізми включення особистості в політику Козьма стаття 2016.pdf)
- Консерватизм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 1998. – 598 с.
- Лібералізм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2002. 1126 с.
- Перегуда Є.В. Виконавча влада України: політико-правові аспекти модернізації. К.: Логос, 2013. 408 с.
- Перегуда Є.В. та ін. Політологія: навч. посіб. К.: КНУБА, 2012. 236 с.
- Перегуда Є. В. Про пріоритетні напрями децентралізації влади в Україні. *Держава і право : Збірник наукових праць. Серія Політичні науки*. Випуск 70. С. 95–105.
- Політична влада і опозиція в Україні: порівняльний аналіз із зарубіжними країнами : монографія; за заг. ред. Ф.М.Рудича. К. : ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України. 2016. 488 с.
- Політична система сучасного суспільства: навчальний посібник / Мадіссон В.В. та ін.. К.:КНУТД, 2015. 229с.
- Романюк А., Шведа Ю. Партії та електоральна політика. Львів: ЦПД-«Астролябія», 2005. 348 с.
- Рудич Ф. Правляча еліта: її місце і роль в утвердженні української держави. *Політичний менеджмент*. 2008. № 2(29). С. 3-14.
- Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod\\_resource/content/1/Світова гібридна війна та український фронт НІСД 2017.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod_resource/content/1/Світова гібридна війна та український фронт НІСД 2017.pdf).
- Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху. К.: Ніка-Центр, 2006. 320 с.
- Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. К.: Наш Формат, 2019. 608 с.
- Україна у світовій політиці : конспект лекцій / укладачі: С. М. Король та ін. Суми : Сумський державний університет, 2018. 140 с.
- Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.

**Інформаційні ресурси:**

- Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. URL: <https://library.knuba.edu.ua/>
- Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- Національна парламентська бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
- Освітній сайт Київського Національного університету будівництва і архітектури. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/>

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: <https://korolenko.kharkov.com/>

**20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):**

Поточне оцінювання				ІЗ	Залік	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4			
10	10	10	10	30	30	100

**21) Умови допуску до підсумкового контролю:**

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

**22) Політика щодо академічної доброчесності:**

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

**23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:**

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2581>